

Quản lý hoạt động giáo dục giá trị sống cho học sinh tiểu học

Nguyễn Thị Hiền Lương*

Trường tiểu học huyện Hoà Đức, TP Hà Nội

Received: 2/12/2024; Accepted: 12/12/2024; Published: 20/12/2024

Abstract: Life values education has become popular and programs are designed to quote diversity in schools in the context of escalating school violence and serious violations of respect

Keywords: Management, educational activities, life values, elementary school students

1. Mở đầu

Ở bậc tiểu học, với mục tiêu là giúp cho học sinh (HS) phát triển toàn diện về trí tuệ, đạo đức, thẩm mỹ, có kiến thức, kỹ năng và biết vận dụng các kiến thức và kỹ năng được học vào thực hiện các nhiệm vụ, công việc liên quan đến học tập và các hoạt động khác trong cuộc sống xã hội, hình thành và phát triển nhân cách toàn diện thì Giáo dục giá trị sống ngay từ cấp học này sẽ giúp HS hình thành những cơ sở ban đầu cho sự phát triển đúng đắn và lâu dài về đạo đức và nhân cách

Quan triệt sâu sắc và thực hiện nghiêm túc quan điểm chỉ đạo trên, trong những năm qua, các trường tiểu học trong cả nước đã không ngừng đổi mới giáo dục kỹ năng sống (KNS) cho HS. Trong đó xác định rõ việc tập trung tiến hành giáo dục giá trị sống (GDGTS) là vấn đề quan trọng hàng đầu nhằm góp phần đảm bảo cho HS có kiến thức, kỹ năng và “hành trang” tốt nhất về mọi mặt để có thể thích ứng linh hoạt với các vấn đề đặt ra trong học tập, cũng như trong cuộc sống hàng ngày. Nhằm mang lại cho các em HS “Môi trường giáo dục an toàn, thân thiện, hiệu quả, phù hợp điều kiện địa phương và đáp ứng nhu cầu xã hội”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quản lý mục tiêu hoạt động GDGTS cho học sinh

Quản lý thực hiện mục tiêu hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH là quản lý nội dung chương trình hoạt động GDGTS đã có xem có đạt được mục tiêu đề ra hay không và đánh giá được ưu điểm, hạn chế và chỉ ra được nguyên nhân hạn chế và đề xuất được các biện pháp khắc phục hạn chế.

Khi triển khai thực hiện nội dung quản lý thực hiện mục tiêu hiệu trưởng trường tiểu học phải thực hiện các nội dung sau:

- Xác định rõ mục tiêu sẽ đạt được của từng nội

dung hoạt động GDGTS cho HS.

- Xác định các hoạt động, các nguồn lực hỗ trợ hoạt động GDGTS cho HS để đạt được mục tiêu đã đề ra, các biện pháp, các hành động cụ thể để thực hiện kế hoạch hoạt động GDGTS cho HS, kinh phí các nguồn lực, chi phí cho hoạt động giáo dục GTS cho HS trong nhà trường.

- Chỉ đạo, tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH để đạt mục tiêu quản lý

- Sắp xếp bố trí, bồi dưỡng nhân sự, phân công trách nhiệm quản lý, huy động CSVC, kỹ thuật phục vụ hoạt động GDGTS cho HS.

- Đánh giá kết quả GDGTS cho HS so với mục tiêu đề ra từng giai đoạn, từ đó điều chỉnh mục tiêu cho phù hợp ở giai đoạn tiếp theo.

- Kiểm tra đánh giá việc thực hiện mục tiêu và chỉ đạo điều chỉnh các thành tố trong quá trình GDGTS cho HS đạt mục tiêu đã đề ra.

- Bồi dưỡng động cơ, thái độ đúng đắn cho HS về GDGTS cho HS đến toàn thể cán bộ quản lý, GV và HS trong nhà trường và các tổ chức ngoài xã hội.

2.2. Quản lý nội dung hoạt động GDGTS cho HS

Quản lý nội dung hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH nhằm đạt được mục tiêu giáo dục. Trên cơ sở các văn bản hướng dẫn của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT cũng như của Phòng GD&ĐT nội dung, chương trình hoạt động GDGTS cho HS được xác định từ đầu năm học, đầu mỗi học kỳ và của từng tháng, Hiệu trưởng cần chủ động, sáng tạo, linh hoạt phân công cho phó hiệu trưởng xây dựng và quản lý chặt chẽ các thành tố như mục tiêu, nhiệm vụ, nội dung, phương pháp, phương tiện, GV giảng dạy và kết quả hoạt động GDGTS cho HS tại trường TH, GDGTS cho HS đảm bảo phù hợp với yêu cầu thực tiễn.

Tổ chức thực hiện Chương trình, nội dung hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH là hệ thống

những tác động tự giác của chủ thể, nhất là hiệu trưởng, GVCN, GV trực tiếp GDGTS cho HS ở từng nhà trường đến hoạt động xây dựng Chương trình, nội dung hoạt động GDGTS cho HS đảm bảo phù hợp với yêu cầu thực tiễn cho đến tổ chức thực hiện Chương trình, nội dung đó được diễn ra theo đúng tiến trình, có sự thống nhất, nhịp nhàng, hợp quy luật. Việc tổ chức thực hiện Chương trình, nội dung hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH được diễn ra trên nhiều mặt, nhiều khâu, bao hàm nhiều vấn đề khác nhau, trong đó chủ tập trung trên các vấn đề:

Thành lập Ban chỉ đạo hoạt động GDGTS cho HS; Xác định rõ các nội dung cần giáo dục và quyết định chọn hình thức giáo dục nào để có thể lồng ghép mục tiêu hoạt động GDGTS cho HS trong kế hoạch thực hiện nhiệm vụ của nhà trường.; quản lý việc bồi dưỡng GV về hoạt động GDGTS cho HS qua các hoạt động giáo dục. Chỉ đạo việc lựa chọn nội dung hoạt động GDGTS cho HS được đề cập đến phải thể hiện “tính vừa sức” đối với các em; hình thức, phương pháp tổ chức cần khoa học, gọn nhẹ, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý “học mà chơi, chơi mà học” của HS ở trường TH. Chỉ đạo tổ, khối lớp thường xuyên dự giờ, sinh hoạt chuyên môn thảo luận, rút kinh nghiệm về việc thiết kế và thực hiện nội dung hoạt động GDGTS cho HS theo từng khối lớp. Chỉ đạo chuẩn bị đầy đủ các trang thiết bị, CSVC, kinh phí cho hoạt động GDGTS cho HS ở trường tiểu học. Định kỳ kiểm tra, đánh giá về việc thực hiện nội dung, chương trình hoạt động GDGTS cho HS để có sự điều chỉnh kịp thời các nội dung hoạt động GDGTS cho có hiệu quả. Thực hiện nghiêm túc việc khen thưởng, kỷ luật trong thực hiện nội dung hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH.

2.3. Quản lý lựa chọn và sử dụng các phương pháp GDGTS cho HS ở trường tiểu học

Chỉ đạo việc lựa chọn và sử dụng các phương pháp hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH có vị trí, vai trò hết sức quan trọng,

Hiện nay, phương pháp GDGTS cho HS ở các trường TH rất đa dạng, phong phú như: Phương pháp giải quyết tình huống, phương pháp thảo luận nhóm, phương pháp đóng vai, phương pháp trò chơi... Trong các phương pháp này, mỗi phương pháp có những ưu điểm, hạn chế riêng.

Để thực hiện nội dung quản lý phương pháp hoạt động GDGTS cho HS cần thực hiện được các nội dung sau:

Chỉ đạo các lực lượng giáo dục trong nhà trường lựa chọn và sử dụng phù hợp các phương pháp hoạt

động GDGTS cho HS.

Chỉ đạo tổ chuyên môn giám sát GV trong việc thực hiện các phương pháp hoạt động GDGTS cho HS.

Chỉ đạo đánh giá hiệu quả của từng phương pháp hoạt động GDGTS cho HS.

Tôn trọng tính sáng tạo của GV, khuyến khích GV đổi mới và linh hoạt trong việc sử dụng phương pháp hoạt động GDGTS cho HS.

Coi trọng trách nhiệm và quyền hạn của GV khi sử dụng phương pháp hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH.

2.4. Quản lý lựa chọn và sử dụng các hình thức tổ chức hoạt động GDGTS cho HS ở trường tiểu học

Hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH là hoạt động giáo dục có tính đặc thù riêng. Hoạt động này đòi hỏi học phải đi đôi với hành, dạy lý thuyết kết hợp chặt chẽ với dạy thực hành và hoạt động này cũng không nhất thiết chỉ diễn ra trong khuôn viên nhà trường lớp học mà còn phải tổ chức cho trẻ học tập trải nghiệm ở bên ngoài môi trường học đường. Muốn hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH đạt hiệu quả và thu hút được sự tự giác, tích cực tham gia của HS thì rất cần lựa chọn các hình thức tổ chức hoạt động GDGTS sao cho phù hợp nhất với đặc thù mỗi nhà trường. Thực hiện nội dung quản lý này, hiệu trưởng cần thực hiện các công việc sau:

- Chỉ đạo việc lựa chọn các hình thức tổ chức hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH phù hợp với nội dung giáo dục.

- Giám sát việc thực hiện các hình thức tổ chức hoạt động GDGTS cho HS.

- Khuyến khích GV đổi mới, đa dạng hóa các hình thức trong việc triển khai thực hiện các nội dung hoạt động GDGTS cho HS.

- Chỉ đạo các tổ chuyên môn, các tổ chức đoàn thể, GV, nhân viên... chuẩn bị các điều kiện cần thiết (về cơ sở vật chất, con người) trong quá trình thực hiện hình thức hoạt động GDGTS cho HS.

- Kết hợp với các tổ chức đoàn thể trong và ngoài nhà trường để thực hiện nội dung hoạt động GDGTS cho HS.

- Tổ chức khảo sát, đánh giá hiệu quả của từng hình thức tổ chức hoạt động giáo dục GTS cho HS sau mỗi đợt để điều chỉnh cho phù hợp.

2.5. Kiểm tra, đánh giá hoạt động GDGTS cho học sinh ở trường tiểu học

Để thực hiện được điều đó đòi hỏi các chủ thể quản lý cần tiến hành việc cụ thể dưới đây:

- Lập kế hoạch kiểm tra kết quả hoạt động GDGTS

cho HS: kế hoạch kiểm tra cần xác định rõ mục tiêu, nội dung kiểm tra, đánh giá, chuẩn đánh giá, phương pháp, hình thức đánh giá.

- Xây dựng các lực lượng kiểm tra, đánh giá: Xác định rõ thành phần, đối tượng, số lượng tham gia công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động GDGTS.

- Xây dựng công cụ kiểm tra, đánh giá: Công cụ kiểm tra, đánh giá là cái giúp người kiểm tra, đánh giá thu thập được những thông tin chính xác nhất về kết quả thực hiện hoạt động GDGTS cho HS. Người tham gia kiểm tra, đánh giá phải xây dựng được bộ công cụ để tiến hành kiểm tra, đánh giá.

- Tổ chức kiểm tra, đánh giá: Căn cứ vào kế hoạch, mục đích, nội dung, lực lượng tham gia và bộ công cụ kiểm tra, đánh giá, người được giao phụ trách tổ chức cho các thành viên tiến hành kiểm tra, đánh giá. Ngoài việc kiểm tra, đánh giá trên hồ sơ nhà trường, lực lượng kiểm tra phải kiểm tra thực tế kết quả hoạt động GDGTS cho HS thông qua việc phỏng vấn trực tiếp CBQL, GV và HS; kiểm tra qua kênh CMHS và các lực lượng khác ngoài nhà trường.

- Phân tích kết quả kiểm tra, đánh giá và phản hồi thông tin đến GV và các lực lượng tham gia hoạt động GDGTS cho HS: Mục đích của việc kiểm tra kết quả thực hiện hoạt động GDGTS cho HS là để nắm bắt được thực trạng việc triển khai thực hiện ở nhà trường; đồng thời phát hiện những vấn đề còn tồn tại, khó khăn trong quá trình tổ chức thực hiện việc hoạt động GDGTS cho HS ở nhà trường; từ đó tư vấn, đề xuất các biện pháp, các kiến nghị để nhà trường triển khai thực hiện tốt hơn trong thời gian tiếp theo.

2.6. Quản lý các điều kiện, nguồn lực đảm bảo cho hoạt động GDGTS cho học sinh ở trường tiểu học

Các điều kiện, nguồn lực đảm bảo cho hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH bao gồm kinh phí, thời gian và các điều kiện về vật lực. Đây là những điều kiện rất quan trọng, trực tiếp góp phần đảm bảo cho hoạt động GDGTS cho HS được diễn ra theo đúng kế hoạch, có chất lượng, hiệu quả cao nhất. Để giải quyết được vấn đề này, đòi hỏi các chủ thể quản lý cần phải quản lý các trang thiết bị, CSVC cho từng nội dung giáo dục một cách cụ thể, khoa học, phù hợp với từng hoạt động giáo dục, sao cho cơ sở vật chất, trang thiết bị hỗ trợ hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH phát huy hết tiềm năng, phục vụ tốt nhất việc thực hiện mục tiêu GD đã đề ra, cụ thể:

- Lập kế hoạch quản lý CSVC, trang thiết bị phục vụ hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH;

- Quản lý việc xác định mục tiêu, nhiệm vụ phối hợp các LLGD trong tổ chức hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH;

- Sử dụng nguồn kinh phí phục vụ cho hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH;

- Quản lý việc xây dựng cơ chế phối hợp các LLGD trong tổ chức hoạt động GDGTS cho HS;

- Quan tâm hỗ trợ CSVC, thiết bị và đồ dùng cho hoạt động GDGTS cho HS;

- Xây dựng các điều kiện về thông tin, CSVC, thiết bị và tài chính cho công tác phối hợp các LLGD trong tổ chức hoạt động GDGTS cho HS;

- Tích cực mua sắm tài liệu, đồ dùng dụng cụ, đồ chơi và phương tiện phục vụ cho hoạt động GDGTS cho HS.

3. Kết luận

Giáo dục GTS giữ vị trí, vai trò rất quan trọng đối với HS ở trường TH, nó trực tiếp giúp cho từng cá nhân có những GTS cần thiết để có thể giải quyết hài hòa mối quan hệ với chính bản thân, gia đình, cộng đồng, môi trường, tự nhiên, xã hội... Để giải quyết vấn đề này, việc thực hiện tốt quản lý hoạt động GDGTS cho HS ở trường TH được coi là vấn đề rất quan trọng trong nâng cao chất lượng cuộc sống, giá trị của bản thân HS, phát huy những yếu tố tích cực, hạn chế những ảnh hưởng tiêu cực tới học sinh, nhằm phát huy tính tích cực tự giác rèn luyện, tạo ra động cơ, thái độ đúng đắn trong cuộc sống, học tập và hoạt động xã hội, để HS học tập hiệu quả hơn và có lối sống nếp sống tốt đẹp mang lại lợi ích cho chính học sinh, gia đình, nhà trường và xã hội.

Quản lý các hoạt động GDGTS là một mục tiêu cơ bản của nhiều quốc gia trên thế giới. Nhiều công trình khoa học trong và ngoài nước đã nghiên cứu về quản lý hoạt động GDGTS, nghiên cứu triết lý, sứ mạng của các trường học trong việc giáo dục GTS cho HS; về mục tiêu hoạt động GDGTS; về nội dung, phương pháp GDGTS; tuy nhiên, phần lớn các quốc gia đều mới bước đầu triển khai hoạt động GDGTS nên cơ sở lý luận về vấn đề này dù khá phong phú song chưa toàn diện và sâu sắc. Nhiều tổ chức, nhiều nhà khoa học trong nước và trên thế giới, bằng các cách tiếp cận khác nhau đã đưa ra nhiều khái niệm GTS. Kết hợp ưu điểm của các khái niệm, đề tài đã đưa ra khái niệm GTS và khái niệm hoạt động GDGTS cho HS; khái niệm về quản lý hoạt động giáo dục GDGTS cho HS ở trường TH.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TƯ về đổi mới căn bản toàn diện GD*ĐT*. Hà Nội

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018) Thông tư số 32/2018/TT-BGD-ĐT về ban hành chương trình GDPT 2018. Hà Nội.